

Zavetni ponedeljak

Zavetni ponedeljak je dan građana Ulma. Svake godine, pretposlednjeg ponedeljka u julu, grad slavi svoju tradicionalnu narodnu slavu i ponavlja zakletvu koja datira još iz 14. veka. Gradonačelnik sa balkona Zavetne kuće izveštava šta se dogodilo u gradu od prošlog Zavetnog ponedeljka. Zatim podiže desnu ruku i zaklinje se da će „biti jednako odan i bogatima i siromašnima“ – i da će podjednako raditi za sve građane.

Intervju sa gđom dr. Lic

Šef odeljenja za srednji vek i rano novo doba u Kući istorije grada – Arhiv grada Ulma.

Zašto je godišnja zakletva u Ulmu tako važna za grad?

Važana je toliko jer potiče iz veoma, veoma davne tradicije koja seže do 1345. godine, i oblikovala je predstavu o sebi građana Ulma. Imala je kontinuitete i prekide i danas je najveći gradski festival u Ulmu.

Koliko dugo se održava proslava zavetnog ponedeljka?

Ovaj običaj običaj opisan je u starom carskom gradskom ustavu, koji se ovde u Ulmu zvao pismo zakletve. Imamo tri različita pisma zakletve za carski grad, najstarije je iz 1345. Ova pisma zakletve u stavi, dokumentuju sporazume koji su napravljeni između patricija, gradskih velikaša i cehova, zanatlija, trgovaca i radnji, kako bi ih zaštitili i obazbedili njihova prava. Cilj je bio organizovati grad da živi u mirnom suživotu za dobrobit svih i formirati gradsku vlast kroz Carsko gradsko veće. U prva dva pisma zakletve iz 1345. i 1397. godine, takozvanom Velikom pismu zakletve, obuhvaćena je većina esnafa u Ulmskom veću. Car Karlo V je ukinuo ovaj ustav tokom reformacije 1548. Sa takozvanim Novim pismom zakletve iz 1558. Ulmljani su ponovo mogli da se bore za svoj ustav, ali su patriciji sada dobili većinu u Savetu. Međutim, 1802. to se promenilo.

Šta se onda desilo?

Posle 1802. ovo rešenje više nije bilo moguće, jer Ulm više nije bio nezavisan grad sa sopstvenim suverenitetom, već je do 1810. bio bavarski grad, a zatim grad u Virtembergu. Posle 1802. više nije bilo zavetnog ponedeljka u stvarnom značenju te

reči. Tek 1933. nacionalsocijalisti su ponovo preuzeli tradiciju Ponedjeljka zakletve, ali sa drugačijim smislom koje je trebalo da služi njihovim propagandnim ciljevima.

Šta se desilo posle Drugog svetskog rata?

U avgustu 1949. Zavetni ponedjeljak je ponovo oživeo u ruševinama Ulma, a demokratski karakter ovog događaja je došao do izražaja. Do današnjeg dana, čitavo gradsko veće i mnogi građani Ulma okupljaju se u palati Vajnhof, kada gradonačelnik podnosi neku vrstu obračuna, a zatim ga završava po staroj tradiciji izjavom zakletve iz prvog pisma zakletve iz 1345. godine: „Da budem odan čovek bogatima i siromašnima prema svima jednak, pošten bez ostatka

Kako se slavi, ko organizuje Zavetni ponedjeljak?

U početku je postojala samo mala kuća u Vajnhofu u Ulmu, na čijoj dvospratnoj verandi se održavao čin zakletve. Gradonačelnik, njegov pomoćnik i članovi veća okupljali su se na gornjoj terasi nakon izbora za veće. Na ovom mestu je u 17. veku podignuta velika Kuća zakletve. Ulmljani su jedini sagraditi Kuću zakletve posebno konstruisanu za ovaj ustavni akt, za proslavu ovog političkog dana, na kojoj je gradski zvaničnik stanovništvu pročitao tekst ustava i koju je potom prihvatili grad. vlast i građani. Posle toga je uvek se upriličavalo slavlje, ali stvarni povod događaju je jedan politički čin.

Da li je Zavetni ponedjeljak festival za sve koji žele da se zabave i popiju koju, ili je to događaj za gradsku elitu, koja slavi sopstvenu klasu ispred Zavetne kuće?

Zavetni ponedjeljak je slavlje za sve, meštane i goste. Konzumacija alkoholnih pića tokom proslave ima dugu tradiciju - postoje indicije da se sa slavljem preterivalo još u srednjem veku, verovatno je to bio deo proslave, kao i na svim drugim festivalima. Međutim, ovo nije jedini sadržaj proslave, nije na tome glavni fokus. Svi mogu da učestvuju, od toga da obilaze palatu u Vajnhofu, to toga da mogu da čuju političke govora, i da učestvuju na različitim događajima posle toga.

Imate li utisak da mladi ne shvataju smisao ovog praznika?

Mladima je važno slavlje; ne trude se da čuju ustavni akt. Ali oni se upoznaju sa običajima i što su stariji to više prihvataju gradske običaje i ovaj deo proslave postaje sve važniji – bar se nadamo . Ulmski školarci mogu da učestvuju u vođenim obilascima i nastavnim jedinicama, uče o istorijskoj i političkoj pozadini događaja i nose ove uspomene sa sobom u svom sećanju u nadi da će kasnije biti pristalice demokratije i pomoći u oblikovanju sopstvene zajednice. Ovo je lepa prilika da se pokaže civiln društvo i njegova kohezija i da se u isto vreme shvati raznolikost života, i sve ono što se dešava u Ulmu.